

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

Ефективна ЕКОНОМІКА

Дніпропетровський державний
аграрно-економічний університет

№ 5, 2016

[Назад](#)

[Головна](#)

0 0 0 0 0 0 0 0

УДК: 339.5

*Л. Ю. Феліксова,
студентка 2-го курсу магістратури,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ*

ФОРМУВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ІТ-СЕКТОРУ УКРАЇНИ

*L. Yu. Feliksova,
second-year intramural Master student
of Taras Shevchenko National University of Kyiv*

FORMATION OF INTERNATIONAL COMPETITIVENESS OF THE UKRAINIAN IT SECTOR

В статті досліджується проблема формування міжнародної конкурентоспроможності ІТ-сектору України, визначено основні її складові, позитивні та негативні фактори впливу на розвиток ІТ-галузі. В динаміці досліджено позиції України в світі за основними складовими Індексу мережевої готовності, визначено основних конкурентів та країн-лідерів міжнародного ІТ-ринку. Виявлено такі конкурентні переваги ІТ-сектору України як наявність значного людського капіталу та високого рівня освіти за фізико-математичним спрямуванням, швидке зростання ІТ-аутсорсингу в Україні, низька вартість ІТ-послуг у порівнянні з США та країнами ЄС, значне проникнення мобільного зв'язку, наявність в країні міжнародних компаній з крупними центрами розробок, готовність держави співпрацювати з ІТ-індустрією. Прийшовши до висновку, що до факторів, що стримують розвиток ІТ-сектору на світовій арені, належать низький рівень використання ІКТ державою та бізнесом, неефективність нормативно-правової бази, низька ефективність просування державою ІКТ-галузі на міжнародному ринку, окреслено наступні напрямки підвищення міжнародної конкурентоспроможності ІТ-сектору України: залучення припливу іноземного капіталу в сектор, вихід на іноземні ринки малих та середніх ІТ-підприємств через створення ІТ-кластерів, нарощення людського капіталу, стимулювання внутрішнього попиту на продукти ІТ, збільшення кількості сучасних високомаржинальних компаній-постачальників послуг аутсорсингу для вітчизняних та зарубіжних замовників, розвиток ринку хмарних технологій у відповідності з європейськими стандартами.

In the article the problem of shaping the international competitiveness of the IT sector in Ukraine is researched, the main components of its positive and negative impact factors are investigated. The dynamic of Ukrainian IT sector position by the Networked Readiness Index is presented, the main competitors and the leaders of the international IT market are defined. In article are defined such competitive advantages of the IT sector in Ukraine as the substantial human capital and high level of education in the physical and mathematical direction, the rapid growth of IT outsourcing in Ukraine, low-cost IT services compared to the US and the EU, a significant mobile penetration, the presence of international companies in the country with major development centers, the willingness of the state to work with the IT industry. Having come to the conclusion that the factors hindering the development of the IT sector on the world stage include low use of ICT by the state and business, inefficiency of the legal framework, low efficiency of promotion of the state of ICT industry in the international market, outlined the following areas of improving international competitiveness of IT sector in Ukraine: attracting foreign capital inflow into the sector, access to foreign markets for small and medium IT enterprises through the establishment of IT clusters, increasing human capital, stimulation of the domestic demand for products of IT, increasing the number of modern high margin supplier companies outsourcing services for domestic and foreign customers, the development of cloud market in line with European standards.

Ключові слова: конкурентоспроможність, міжнародна конкурентоспроможність, фактори, потенціал, інформаційно-комунікаційні технології, ІТ-сектор.

Keywords: competitiveness, international competitiveness, factors, potential, information and communication technology, IT sector.

Постановка проблеми

В умовах глобалізації та посилення інтеграційних процесів, а також за значних геополітичних зрушень в Україні, що відбуваються в останні роки, для економіки країни є актуальним здійснення пошуку нових напрямків підвищення конкурентоспроможності окремих галузей та секторів. Адже при посиленні конкуренції на світових ринках успіх одного чи декількох підприємств галузі не може забезпечити конкурентоспроможність всієї країни. Одним із пріоритетних секторів розвитку урядом України визнаний ІТ-сектор, який займає високі позиції в світових рейтингах, зокрема в частині ІТ-аутсорсингу. Актуальність дослідження ІТ-сектору визначається її істотним впливом на зростання продуктивності праці і якості життя населення. Саме працівники ІТ-сектору формують інвестиційно привабливий імідж нашої країни працюючи з міжнародними компаніями, що є потенційно ефективним напрямком підвищення конкурентоспроможності національної економіки України. А це в свою чергу веде до збільшення зайнятості та рівня життя населення, а також розвитку технологій. Проте, потенціал

ІТ-сектору України є нереалізованим, що є причиною недостатньо високого рівня результативності галузі та її низької конкурентоспроможності на світовому ІТ-ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Проблематиці міжнародної конкурентоспроможності на галузевому рівні присвячені праці зарубіжних вчених таких як М.Портер, Р. Каулі, Д. Хосперз, Р. Манселл, П. Готшалк, О. Шай, Д. Тапскотт тощо, серед вітчизняних науковців даною проблематикою займаються Беззубченко О.А., Каніщенко О.Л., Ковалець Б.М., Нагачевська Т.В., Побережець Н.Б., Старостіна А.О., Шевченко М.М. та ін.. Зокрема, більшість робіт присвячені дослідженню теоретико-методологічних засад конкурентоспроможності галузей, а також методам їх оцінки та впливу на конкурентоспроможність національних економік. Дослідженням розвитку ІТ-сектору України займаються В. Геєць, В. Семиноженко, Ю. Бажал, Ю. Полунєєв, О. Шнилко та ін. Так, в працях вчених визначений стан, особливості та тенденції розвитку ІТ-ринку України, узагальнено методичні рекомендації підвищення його функціонування. Так, зокрема, автори наукової праці "ІТ-аутсорсинг: поєднання взаимовигодного співробітництва" П. Готшалк та Х. Соллі-Сетер головним напрямом підвищення конкурентоспроможності ІТ-сектору національних економік в умовах трансформаційних процесів вбачають в стимулюванні ІТ-аутсорсингу.

Постановка цілей

Метою статті є здійснення оцінки міжнародної конкурентоспроможності ІТ-сектору України та виявлення перспективних напрямків підвищення її міжнародних конкурентних позицій. Виходячи з мети було поставлено завдання дослідити позиції вітчизняного ІТ-сектору в міжнародних рейтингах конкурентоспроможності, виявити тенденції та фактори розвитку ІТ-сектору в Україні, окреслити її сильні та слабкі сторони та надати рекомендації щодо підвищення міжнародної конкурентоспроможності ІТ-сектору.

Визначення невизначеної частини проблеми

Аналіз вітчизняного ІТ-сектору в більшості наукових праць здійснюється через призму розвитку інформаційного суспільства, оминаючи сучасні позиції України в світових ІТ рейтингах, які є визначальними при визначенні пріоритетних галузей розвитку, а також при формуванні конкурентних переваг національних економік. В наявних аналітичних звітах та публікаціях надається інформація про основні динамічні показники розвитку галузі, проте не здійснюється аналіз позитивних та негативних факторів розвитку ІТ-сектору, не представлено системного аналізу його слабких та сильних сторін.

Виклад основного матеріалу

Відповідно до даних Всесвітнього економічного форуму в 2014 р. Україна зайняла 81 позицію серед 148 країн за Індексом мережевої готовності (Networked Readiness Index), що вимірює схильність країн використовувати можливості, які породжуються інформаційно-комунікаційними технологіями (ІКТ). В 2015 р. Україна піднялася на 10 позицій, зайнявши 71 місце (рівень аналогічний 2008 р.)[5, с.30].

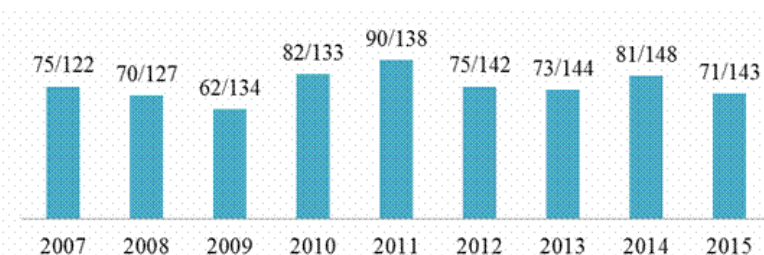

Рис. 1. Динаміка позицій України за Індексом мережевої готовності, 2007-2015 рр.
(Dynamics of Ukraine's position on the Networked Readiness Index, 2007-2015.)

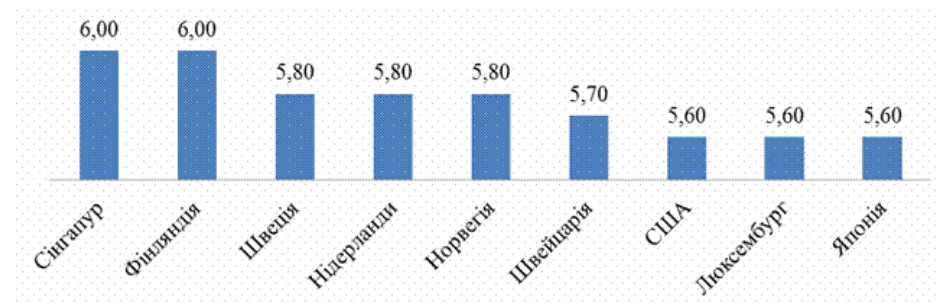

Рис. 2. Топ-10 світових лідерів за Індексом мережевої готовності, 2015 р.
(Top 10 world leaders in the Networked Readiness Index, 2015)

Україна значно поступається країнам – лідерам, зокрема країнам ЄС та колишнім країнам СНД. Зокрема, Казахстану, який за 8 років продемонстрував значне зростання піднявшись аж на 32 позиції в рейтингу (40 місце в 2015 р.), а також Росії (41 позиція, плюс 29 позицій) та Азербайджану (підвищення на 14 позицій до 57 місця)[5, с.30; 6, с.15].

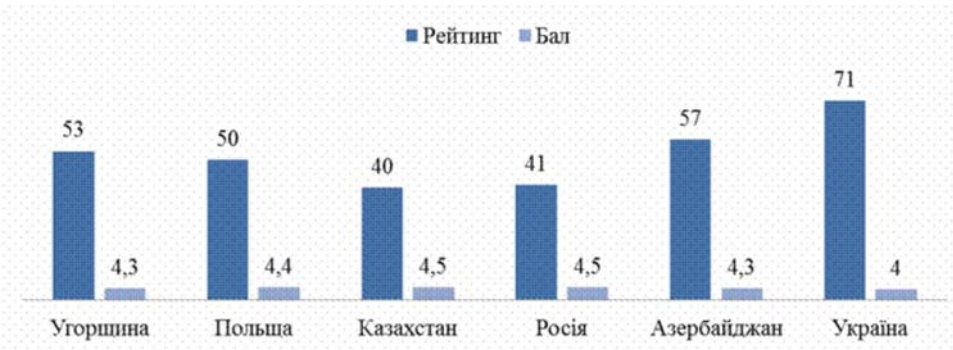

Рис. 3. Позиції України за ІМГ серед країн з швидкозростаючим ІТ-сектором, 2015 р.
(Positions of Ukraine among the countries with the fastest growing IT sector in 2015)

Не зважаючи на те, що в цих країнах так само як і в Україні наявна низька вартість доступу до інфраструктури ІКТ, висока зацікавленість урядів Казахстану, Азербайджану та Росії виступають для них рушійною силою в розвитку ІТ-сектору та сектору телекомунікацій.

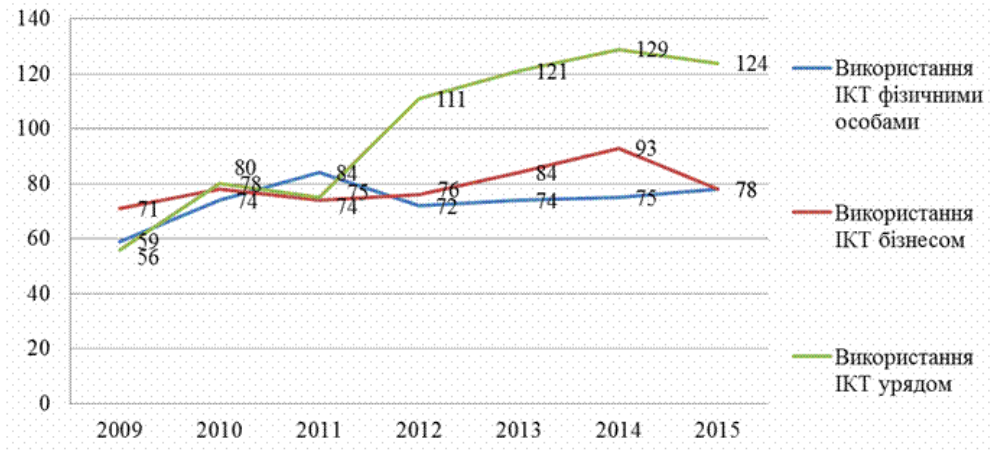

Рис. 4. Динаміка результатів України по складовим ІМГ, 2009-2015 рр.
(Dynamics of results for NRI composite for Ukraine, 2009-2015)

Низьке використання ІКТ державою та бізнесом є однією з причин невисокого положення ІТ-сектору України в світовому рейтингу. Низький попит в Україні на ІКТ з боку державного сектору є причиною втрати 68 позицій в рейтингу за даним показником за останні 6 років (124 місце в 2015 р)[5, с.273]. Низьку динаміку в використанні ІТ показує і бізнес (78 місце, втрата 7 позицій), що пояснюється домінуванням низько технологічних галузей виробництва в економіці України, які потребують високого рівня залучення ІТ.

Зростання використання інформаційних технологій громадянами пояснюється позитивною динамікою в кількості регулярних користувачів Інтернетом, скороченням Інтернет-тарифів, а також ростом продажу смартфонів, особливо в невеликих містах та селищах міського типу.

Таблиця 1.
Динаміка позитивних та негативних факторів впливу на розвиток ІТ-сектору України

Фактори, які сприяють розвитку ІТ-сектору України	Значення	Місце	Динаміка (2012-2015 рр)
Тарифи на стаціонарний широкопasmовий Інтернет, ППС дол.США/міс	14,10	6	↑
Рівень грамотності дорослого населення, %	99,7	5	Без змін
Охоплення населення з вищою освітою, %	79,7	13	↑
Якість викладання математики та природничих наук	4,8	30	↑
Покриття мобільним зв'язком, % населення	99,9	39	Без змін
Охоплення населення з середнім рівнем освіти, %	97,8	39	↑
Користувачі мобільними телефонами, на 100 чол.	138,1	36	↑
Використання Інтернету для бізнес цілей Business2Customer	5,1	40	↑
ІКС РСТ патентів, заявок на млн. чол	1,1	51	↑
Наукоємні робочі позиції, % робочої сили	33,7	37	↑
Фактори, які стримують розвиток ІТ-сектору України	Значення	Місце	Динаміка (2012-2015 рр)
Незалежність судової влади	2,0	139	↓
Ефективність системи законотворення	2,5	125	↑
Ефективність правової системи при вирішенні позовів	2,6	128	↑
Захист прав інтелектуальної власності	2,7	128	↓
Значення ІКТ в державній політиці	2,7	136	↓
Просування ІКТ в державній політиці	3,5	115	↑
Вплив ІКТ на створення та розробку нових послуг/товарів	3,8	111	↓
Сукупна податкова ставка, % прибутку	52,9	121	↑
Закупівля урядом високо технологічних товарів та послуг	2,9	122	↓
Доступність найновіших технологій	4,1	113	↓
Кількість днів, щоб розпочати бізнес	21	102	↑

Джерело: складено автором на основі [2, с.150], [5, с.273], [6, с.332]

Доступні тарифи мобільного та Інтернет зв'язку, а також рівень грамотності населення є конкурентними перевагами ІТ-сектору України, проте вони залишаються нерезалізованими. Недовикористання внутрішнього потенціалу і низький пріоритет ІКТ в державній політиці призвели до того, що багато країн СНД опережають Україну в розвитку інформаційних технологій.

За останні роки можна прослідкувати наступні тенденції розвитку ІТ-сектору України:

1. Зростання частки сектору в ВВП України та експорті. Частка ІТ-сектору в ВВП країни в 2015 р. перевищила 3% . Галузь вийшла на третє місце за обсягом експорту послуг (експорт ІТ-послуг: 1,3 млрд.дол) показавши 10% зростання в доларовому еквіваленті на фоні падаючої економіки країни[10].

Рис. 5. Структура експорту послуг у сфері телекомунікацій, комп'ютерних та інформаційних послуг, 2014 р.

(The structure of exports of telecommunications, computer and information services, 2014)

Об'єм галузі ІКТ в Україні за 2014 р. склав 3,96 млрд.дол. (з яких 2,1 становить ІТ-ринок). З 1,6 млрд.дол експортованих ІКТ послуг в 2014 р. 78% складають ІТ-послуги, 22% – телекомунікаційні[8, с.7], [10]. Відповідно до даних компанії Gartner, в 2015 р. об'єм світового ринку ІТ склав 3,5 трлн.дол. (на 5,5% менше рівня 2014 р. – 3,3 трлн.дол)[2, с.76; 4, с. 123]. Тобто, український ІТ-ринок в 2014 р. склав 0,063% світового.

2. Посилення конкурентних переваг на світовому ринку ІТ-аутсорсингу та ринку ІТ-послуг загалом. В 2015 р. Україна піднялась з 41 до 37 місця в рейтингу привабливості ІТ-аутсорсингу. Перші місця вже не перший рік займають Індія, Китай та Малайзія[4, с.111]. В рейтингу кращих світових компаній 2015 р. в сфері тестування програмного забезпечення американської дослідницької компанії Clutch половина 10-ки лідерів представлена українськими компаніями: N-iX, Eleks, Trust Sourcing, eGo Creative Media Solutions, IT Craft[9].

3. Впровадження електронних систем документообігу, зокрема урядових. В 2015 р. почалося впровадження елементів електронного правління, а саме було запущено революційну електронну систему держзакупівель ProZorro, яка зводить до нуля можливість корупції в даній сфері.

4. Перехід на 3-G технології як фактор покращення розвитку інфраструктури ІКТ. В лютому 2015 р. урядом було продано ліцензії на використання 3-G частот трьома мобільним операторам ("Астеліт" – ТМ life.), "МТС-Україна (Vodafone UA)" і "Київстар"). Лише від продажу ліцензій бюджет України зріс на 9 млрд.грн[9].

5. Приплив іноземних інвестицій в українські ІТ-стартапи, зокрема в розробку мобільних додатків та електронну комерцію, які отримали в 2015 р. 100 млн.дол., що є абсолютним максимумом для вітчизняного ІТ-сектору за часи його існування. Так, наприклад, американський онлайн-сервіс Snapchat викупив за 15 млн.дол. український стартап Lookseqy. Інвестиція Джорджа Сороса в четверту по розміру українську аутсорсингову компанію Cіklum в листопаді 2015 р. дасть змогу іноземним інвесторам розглядати Україну не лише в розрізі політичних подій і військових дій. По оцінкам експертів сума інвестицій коливається від 40 до 60 млн.дол[9].

Виходячи із здійсненого аналізу тенденцій розвитку ІТ-сектору, а також виявлених позицій ІТ-сектору України серед ІТ-секторів інших країн, пропонується виокремити слабкі, сильні сторони, а також можливості та загрози для України на світовій ІТ арені.

Сильні сторони ІТ-сектору України:

1. Наявність людського капіталу та високого рівня освіти за фізико-математичними та інформаційно-технологічними спрямуванням (за рівнем якості освіти Україна обходить Індію, Китай, Індонезію). Щорічно університети України випускають 16 тис. ІТ-спеціалістів, а за числом сертифікованих ІТ-спеціалістів Україна займає 4 місце (після США, Індії і Росії)[3, с.30].

2. Ринок ІТ-аутсорсингу в Україні є 5-м за розміром та швидкістю росту в світі (в 2014 р. прибуток сектору становив близько 2,5 млрд.дол[4, с.145]), близько 95% усього прибутку приходять з-за кордону (США та Європа).

3. Вартість ІТ-сектору України оцінюється експертами в більш ніж 5 млрд.дол[8, с.37; 9], в Україні в 2015 р. діяло близько 500 аутсорсингових компаній, 100 глобальних R&D центрів, 100 компаній в галузі електронної торгівлі і запущено більше 2000 ІТ-стратипів.

4. Наявність декількох ІТ-кластерів, найпотужнішим з яких є Львівський.

5. Низька вартість послуг. Вартість роботи розробника програмного забезпечення в Україні наразі становить половину аналогічної вартості в ЄС або США.

6. Значне проникнення мобільного зв'язку, а саме – 142% в 2014 р.[8, с.5]. До того ж мобільні послуги в Україні є найдешевшими в Європі та одними з найдешевших у світі.

7. Наявність в Україні міжнародних компаній з крупними центрами розробок (наприклад, Luxoft і EPAM, які торгуються на біржі NYSE).

8. Готовність держави співпрацювати з ІТ-індустрією[1]. Так, в жовтні 2015 р. на Українсько-німецькому економічному форумі в Берліні ІТ-галузь України була представлена урядом як одна з ключових і бюджетоформуючих. В рамках нового ПКУ в Україні були введені пільги для ІТ-компаній, які постачають програмне забезпечення: такі операції звільнюються наразі від плати ПДВ на період з 1 січня 2013 р. по 1 січня 2023 р..

Слабкі сторони ІТ-сектору України:

1. Низький рівень проникнення Інтернету. Так, відповідно до звіту компанії Kleiner Perkins Caufield, в 2015 р. Україна потрапила у список країн з проникненням менше 45% (близько 19 млн.користувачів)[8, с.5].

2. Слабкий рівень розвитку інфраструктури.

3. Низька сукупна частка програмного забезпечення та послуг на ринку ІТ, а саме: 12% і 9%, що в 4 рази менше аніж в розвинутих країнах (Німеччина, США – близько 60%, з яких 40% – ІТ-послуги[4, с.170]).

Можливості ІТ-сектору України:

1. Ринок хмарних технологій наразі знаходиться у фазі формування попиту, але вже демонструє експоненціальне зростання (40% в 2014 р.[8, с.37]), яке є характерним для хмарних ринків розвинених країн, що є передвісником виникнення нового специфічного сектору економіки та інфраструктури України.

2. Наявність напрацьованих зв'язків з зарубіжними партнерами та високий авторитет українських компаній (високі позиції в престижних міжнародних рейтингах) може сприяти значним валютним надходженням в галузь та отриманню більш високої маржинальності проектів завдяки розробці власних продуктів і розвитку експортних складових ІТ-сектору.

3. Електронна комерція в Україні демонструє стійке зростання, незважаючи на низьке проникнення Інтернету. Низька частка онлайн-покупок у загальному обсязі роздрібного ринку в Україні (2% в порівнянні з 13,0% у країнах ЄС) свідчить про високий ринковий потенціал зростання[10].

4. Впровадження практики безлімітних ресурсів хмарних сервісів для бізнесу для скорочення капітальних інвестицій у власну інфраструктуру.

5. Скорочення часу на підготовку фінансової звітності на 30-50% завдяки використанню технологій для обробки «великих даних» (Big Data)[7, с.90].

6. Поширення та забезпечення віддаленої роботи (поза межами офісу) завдяки поширенню мобільних пристроїв і додатків.

Загрози ІТ-сектору України:

1. Скорочення внутрішнього попиту на ІТ – товари і послуги внаслідок економічної кризи 2014 р., що проявляється в: скороченні продажів по всім сегментам ринку: апаратне устаткування – на 47%, ІТ-послуги – на 42%, ПЗ – на 37% ; скороченні витрат населення на ІТ-послуги на одну особу з 64 в 2012 р. до 53 дол. в 2014 р.[3] (в Чехії в 2014 р.– 522 дол./особу, в Польщі – 278 дол./особу, в Білорусії – 90 дол./особу, в Казахстані – 108 дол./особу[4, с.187]).

2. Скорочення ІТ-бюджетів українських підприємств, операторів зв'язку та крупних банків.

3. Відплив людського капіталу («відплив мізків») з ІТ-сектору України в США та Європу.

4. Можлива відміна податкових стимулів галузі та примусовий перехід фізичних осіб-підприємців ІТ-сектору на І та ІІ групи платників єдиного податку. Так, вквці 2015 р. намагалися прийняти нові зміни до ПКУ, відповідно до яких пропонувалося ліквідувати ІІІ групу платників єдиного податку, залишивши І і ІІ групи, обмеживши оборот для останніх до 2 млн.грн і відібравши право у юридичних осіб працювати за спрощеною системою. Це може поставити ІТ-підприємництво в зону ризику, оскільки більшість висококваліфікованих програмістів в Україні є приватними підприємцями на ІІІ групі платників ЄП. Так, за даними Фіскальної служби України за 2014 р. дохід ІТ-підприємців становив 18,1 млн.грн., що свідчить про можливість створення нового прошарку середнього класу населення. Наразі даний законопроект був відхилений.

Для підвищення міжнародної конкурентоспроможності ІТ-сектору України виходячи з визначених потенційно ефективних напрямків його розвитку та проведеного SWOT-аналізу, необхідно в першу чергу розвивати дві складові: експортноорієнтовану та внутрішньо орієнтовану[7, с.80]. Так, в короткостроковому періоді вітчизняні ІТ-компанії мають здійснити переорієнтацію з продажу часу кваліфікованої робочої сили на продаж знань, а в довгостроковому – від продажу закордон інтелектуальних послуг до продажу програмних продуктів. Так, українським експортерам ІТ-сектору необхідно займати на світовому ринку ІТ вузькопрофесійні ринкові ніші з високою часткою доданої вартості (хмарні технології, Інтернет речей і т.д.). Державним органам необхідно при формуванні стратегій розвитку ІТ-сектору орієнтуватися на «продуктову модель» – розробку та продаж на міжнародному ринку ІТ продуктів (зокрема, програмного забезпечення) з використанням реалізованих в них результатів вітчизняної інтелектуальної праці (ноу-хау). Такі заходи дозволять здійснювати вигіднішу цінову політику на світовому ринку ІТ та стимулювати розвиток вітчизняної наукової сфери. На державному рівні для формування позитивного міжнародного іміджу необхідним є розробка та реалізація механізму просування ІТ-сектору України на світовому ІТ-ринку, а також вдосконалення нормативно-правові засад функціонування галузі. Зокрема:

1) залучувати приплив іноземного капіталу в ІТ-сектор України поетапно: спочатку через аутсорсинг ІТ-послуг, створення венчурних фондів для підтримки ІТ-кластерів та ІТ-стартапів, далі через залучення прямих іноземних інвестицій;

2) задля виходу на іноземні ринки малих та середніх підприємств-розробників ПЗ, необхідно підтримувати діючі та сприяти створенню нових галузевих-

орієнтованих ІТ-кластерів, а також заснувати мережу цільових централізованих фондів підтримки ІТ підприємств галузі;

3) задля детінізації ІТ-індустрії, необхідно відмовитись від впровадження реформи щодо відміни спрощеної системи оподаткування. Також можливими напрямками підтримки ІТ-сектору може стати зниження ставок податків на фонд заробітної плати для ІТ-працівників, звільнення від оподаткування експортних доходів від продажу ліцензій за використання програмної продукції, розробленої в Україні тощо.

4) задля нарощення людського капіталу ІТ-сектору державі необхідно розширити державне замовлення на фахівців ІТ-сфери, внести в програми вищих навчальних закладів дисципліни з моделювання та реінжинірингу бізнес-процесів, розробити державні стандарти вищої освіти за ІТ-напрямком, впровадити сучасні міжнародні та європейські схеми сертифікації ІТ-спеціалістів (наприклад, ECS – Європейський сертифікат спеціаліста), реалізовувати програми підтримки створення нових вітчизняних ІКТ компаній;

5) задля стимулювання внутрішнього попиту на продукти ІТ-сектору, необхідно формувати довгостроковий попит з боку держави на інформаційні технології (особливо на електронні системи документообігу – e-government), сприяти поширенню електронних систем документообігу на підприємствах;

6) задля посилення конкурентних переваг на міжнародному ринку ІТ-аутсорсингу необхідно стимулювати збільшення кількості сучасних високомаржинальних сервісних компаній-постачальників послуг аутсорсингу для українських і зарубіжних замовників, а також розробити механізм масового виведення з українських підприємств непрофільних ІТ підрозділів;

7) задля розвитку ринку хмарних технологій необхідно розробити національні стандарти, які встановлювали б належні вимоги до якості та надійності, а також гармонізувати їх із стандартами ISO та ЄС.

Висновки

Отже, по більшості показників розвитку ІТ-сектору Україна в 2015 р. покращила свої позиції в світових рейтингах, проте і досі країна значно поступається країнам – лідерам ІКТ, зокрема країнам ЄС та колишнім країнам СНД (особливо Казахстану, Азербайджану та Росії), як по рівню, так і по динаміці розвитку.

Так, факторами які сприяють розвитку ІТ-сектору України є високий рівень грамотності та освіченості населення, якість викладання математики та природничих наук, наявність наукоємних робочих позицій, низькі тарифи на мобільний зв'язок та Інтернет, впровадження електронних систем, 3-G технологій, приплив іноземних інвестицій, зокрема в стартапи, поширення ІТ-аутсорсингу та використання хмарних технологій все більшою кількістю суб'єктів економічної діяльності.

Факторами, що стримують розвиток ІТ-сектору є низька доступність найновіших технологій, низький рівень закупівлі державою товарів та послуг ІТ-сектору, високі податкові ставки, неефективне просування ІТ-сектору на міжнародній арені, низький рівень захисту прав інтелектуальної власності, неефективність систем законотворення.

До сильних сторін ІТ-сектору України потрібно відносити наявність висококваліфікованого людського капіталу, значної кількості ІТ-компаній, глобальних R&D центрів, потужних ІТ-кластерів та крупних міжнародних центрів розробок, швидкозростаючий ринок аутсорсингу ІТ-послуг, низька порівняно з США та Європою вартість послуг, готовність держави співпрацювати з галуззю інформаційних технологій. Разом з тим слабкими сторонами вітчизняного ІТ- сектору є низький рівень розвитку інфраструктури та проникнення Інтернету, структурна неефективність ІТ- ринку (низька сукупна частка продуктів програмного забезпечення та ІТ-послуг на ринку).

Перспективи подальших досліджень

Сформовані напрямки підвищення міжнародної конкурентоспроможності ІТ-сектору України, а також основні фактори його розвитку, дають підстави для подальших досліджень конкурентоспроможності сектору в контексті євро інтеграційних процесів, а також в дослідженні конкурентних переваг окремих областей ІТ-сектору таких як ІТ-аутсорсинг, хмарні технології, новітні області Інтернету речей та ін.

Література.

1. Закон України "Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки" № 2623-III від 11.07.2001 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2623-14>
2. CompTIA's IT Industry Outlook 2015. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.comptia.org/resources/it-industry-outlook-2015>
3. Global Information Technology Report 2014. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalInformationTechnology_Report_2014.pdf
4. International Data Corporation (IDC) Corporate USA. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.idc.com/prodserv/4Pillars/bigdata>
5. The World Economic Forum The Global Information Technology Report 2015. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www3.weforum.org/docs/WEF_Global_IT_Report_2015.pdf
6. World Economic Forum, The Global Information Technology Report, 2011-2012. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www3.weforum.org/docs/Global_IT_Report_2012.pdf
7. Беззубченко О.А. Оцінка конкурентоспроможності галузей національної економіки в умовах глобалізації / О.А. Беззубченко // Економічний простір. – 2009. – № 21. – С. 85–93.
8. Звіт про роботу Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації за 2014 рік. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nkrzi.gov.ua/images/upload/142/5369/r165_dod_2015-03-24.pdf
9. Некрасов В.И. Год прошел не зря. 10 самых главных прорывов в украинском ИТ-секторе. Украинська правда. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.epravda.com.ua/rus/publications/2015/12/28/574214/view_print/
10. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2013/zd/str_eip_kv/str_eip_kv_u/str_eip2014_u.htm

References.

1. The Verkhovna Rada of Ukraine (2001), The Law of Ukraine "About the priority directions of science and technology", available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2623-14> (Accessed 10 May 2016).
2. CompTIA (2015), "IT Industry Outlook", available at: <https://www.comptia.org/resources/it-industry-outlook-2015> (Accessed 10 May 2016).
3. World Economic Forum (2014), "Global Information Technology Report", available at: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalInformationTechnology_Report_2014.pdf (Accessed 10 May 2016).
4. International Data Corporation (2015), "IT industry predictions", available at: <http://www.idc.com/prodserv/4Pillars/bigdata> (Accessed 10 May 2016).
5. The World Economic Forum (2015), "The Global Information Technology Report", available at: http://www3.weforum.org/docs/WEF_Global_IT_Report_2015.pdf (Accessed 10 May 2016).
6. World Economic Forum (2012), "The Global Information Technology Report 2011-2012", available at: http://www3.weforum.org/docs/Global_IT_Report_2012.pdf (Accessed 10 May 2016).
7. Bezubchenko, O.A. (2009), "Evaluation of competitiveness of national economy in conditions of globalization", Ekonomichnyj prostir, vol. 21, pp. 85–93.
8. The National Commission for State Regulation of Communications and Informatization (2014), "Report of the National Commission for State Regulation of Communications and Informatization usferi 2014", available at: http://nkrzi.gov.ua/images/upload/142/5369/r165_dod_2015-03-24.pdf (Accessed 10 May 2016).
9. Nekrasov, V.Y. (2016), "Year was not in vain. 10 most important breakthroughs in the Ukrainian IT sector", Ukrain'ska pravda, available at: http://www.epravda.com.ua/rus/publications/2015/12/28/574214/view_print/ (Accessed 10 May 2016).
10. State Statistics Service of Ukraine (2014), "The structure of exports and imports by type of service in 2014", available at: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2013/zd/str_eip_kv/str_eip_kv_u/str_eip2014_u.htm (Accessed 1 April 2015).

Стаття надійшла до редакції 19.05.2016 р